

Denar je, a ne za vse

Država za spodbujanje podjetništva, malih in srednjih podjetij letno nameni več sto milijonov evrov. Bi lahko denar bolj učinkovito razdelili? Primož Kaučič

Z razpisi za spodbujanje podjetništva je vedno križ. Ali je denarja premalo, ali so postopki za pridobitev denarjev preveč zapleteni, ali razpisi zamujajo ... Poleg tega ima vsaka vlada in vsak pristojen minister na te ukrepe drugačen pogled. Nekateri stavijo na nepovratna sredstva, drugi, na primer sedanjí minister Lahovnik, bi jih najraje ukinili. Spet kakšen bi najraje vlagal samo v gradnjo tako imenovane podjetniške infrastrukture, drugi pa je bolj naklonjen neposredni pomoči podjetjem.

SPS letno podpre približno 800 podjetij

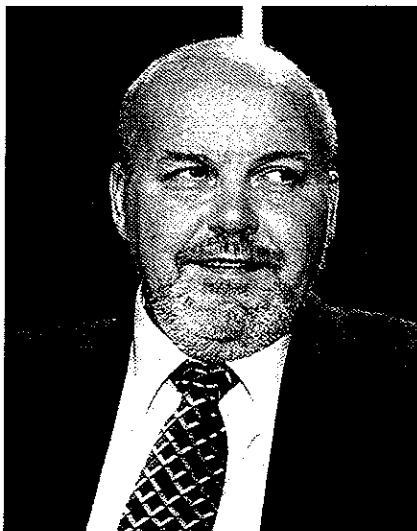
Čeprav vedno obstaja občutek, da država premalo spodbuja mala in srednje velika podjetja, podatki o razdeljenih sredstvih niso tako zanemarljivi. Samo **Slovenski podjetniški sklad**, ki je osrednja institucija za podporo malih in srednje velikih podjetij, je letos objavil štiri javne razpise in skupno razpisal 119 milijonov evrov ugodnih finančnih sredstev. Tudi letos je bilo veliko povpraševanja po garancijah za bančne kredite s subvencijo obrestne mere, za katere so prejeli 679 vlog in razpis že zaprli. Še vedno pa je odprt razpis za garancije za zavarovanje kreditov za tehnološke projekte, ki ga podjetja lahko uporabijo tudi za financiranje čistih obratnih sredstev. Prednost imajo »odcepljena« podjetja, na razpis pa se lahko prijavijo tudi druga podjetja, ki lahko upravičijo tehnološko zahtevnejše poslovanje. Na skladu predvidevajo, da bodo 10 milijonov razpisane garancijskega potenciala porabili do septembra 2010.

Slovenski podjetniški sklad je letos razpisal tudi subvencije za zagon novih razvojno naravnanih podjetij v tehnoloških parkih in inkubatorjih, za katere je prejel skoraj 300 vlog. Letošnja največja novost pa je razpis za vlaganja v družbe tvegane kapitala. Država se je odpo-

vedala ustanoviti svojega sklada tvegane kapitala in bo 34 milijonov evrov vložila v delujoče sklade. V času, ko ti skladi težko zagotovijo denar za vlaganja v perspektivna podjetja, je ta odločitev dobra, predvsem pa bo na ta način denar najhitreje prišel do podjetnikov.

Včasih je med podjetniki slišati, da na razpisih vedno dobijo denar ista podjetja in da so prejemniki že vnaprej znani. Dejstvo je, da nekateri izkoristijo

vsako priložnost, ki jo ponudi država, in redno kandidirajo na razpisih, drugi pač ne. Vsekakor pa je med tistimi, ki kandidirajo, več takih, ki denar tudi dobijo, kakor zavrnjenih. Lani, na primer, je sklad za vse razpise prejel 1256 popolnih vlog, finančno podporo pa je odobrila 779 podjetjem. Mimogrede, lani so bile izjemno priljubljene subvencije za nakup nove tehnološke opreme, ki jih je letos država ukinila.

Denar za ljudi, ne nepremičnine

Tomo Garantini, direktor Regionalnega centra za razvoj Zasavja, meni, da ne ubiramo vedno pravih in premišljenih korakov pri spodbujanju podjetništva. »Enkrat se zaletimo v gradnjo obrtnih con, potem gradimo inkubatorje, pa tehnološke parke.« Denar dobijo tisti, ki so najbolj glasni. Nato vsaka občina gradi svojo infrastrukturo, čeprav za to ni potrebe. »Stvari bi morali načrtovati regionalno. Država bi morala v vsaki regiji postaviti inkubator in tehnološki

park in ga financirati. Podjetniki bi v takem parku morali dobiti prostor, svetovalce, opremo in vse drugo, kar bi jim olajšalo obstoj na začetku poslovanja.« Tak program so oblikovali v Zasavju, kjer bodo dve leti podpirali 40 mladih diplomantov, razdeljenih v skupine, jih ne samo usposabljali za podjetništvo, ampak jim zagotovili tudi plačo. Garantini računa, da bi tako lahko nastali dve, morda tri uspešna podjetja.

»Uspešne države dajejo 43 odstotkov strukturnih sredstev za razvoj podjetništva, pri nas pa 80 odstotkov za gradnjo nepremičnin. Saj je dobro, da imamo asfaltirane ceste, ampak to ne bo odpiralo delovnih mest. Finci so takoj, ko se je začela kriza, denar preusmerili v podjetništvo. Če bi ga tudi mi, bi z obstoječim denarjem zmagali. Dokler bomo vlagali v zemljo, pa ne bomo. Vlagati je treba v ljudi,« trdi Tomo Garantini. In doda: »Zgledovali bi se lahko po državah Beneluksa, kjer imajo zelo inovativne programe za razvoj ljudi. Mlade takoj po koncu študija angažirajo. Mi pa jih imamo na zavodu za zaposlovanje, zato njihovo znanje hitro zastari.«

Andrej Orožen, Dewesoft: »Z nepovratnim denarjem smo vedno kupili tisto, kar bi tudi brez njega; nikoli nismo kupovali opreme samo zaradi državnega denarja.«

Katja Šegedin Zevnik, Data: »Vavčerski sistem ni deloval, subvencije za samozaposlitev brezposelnih niso pravi ukrep, le krediti podjetniškega sklada se mi zdijo koristni.«

Lani je Slovenski podjetniški sklad, ki ga vodi **Maja Tomanič Vidovič**, za vse razpise prejel 1256 popolnih vlog, finančno podporo pa je odobril 779 podjetjem.

Japti: največ zanimanja za usposabljanje zaposlenih

Drugačna institucija kot Slovenski podjetniški sklad je Javna agencija za podjetništvo in tuje investicije. Japti, kot mu rečemo, ne vlaga toliko neposredno v podjetja, pač pa predvsem v promocijo podjetništva, v univerzitetne in podjetniške inkubatorje, tehnološke parke, v podjetniško svetovanje in podobne ukrepe. Kot pravi Ana Mrzlikar, svetovalka za odnose z javnostmi, imajo v sektorju za podjetništvo letos na voljo dobrih 26 milijonov evrov. Največ sredstev so namenili za tako imenovane inovacijske vavčerje, s katerimi spodbujajo sodelovanje podjetij z zunanjimi svetovalci pri zaščiti pravic intelektualne lastnine (patenta, modela, znamke). Največ zanimanja podjetij pa je sprožil razpis za usposabljanje zaposlenih v podjetjih, na katerega so samo v enem mesecu prejeli več kot 400 vlog. Sicer pa letos spet ponujajo vavčerje za svetovalne storitve, spodbude za prehod raziskovalcev iz institucij znanja v gospodarstvo, za sofinanciranje interdisciplinarnih razvojnih skupin v podjetjih ter za spodbujanje raziskovalno razvojne dejavnosti v podjetjih.

TIA: 40 milijonov za mala in srednja podjetja

Podjetniki, vsaj tisti, ki se posvečajo tehnološkemu razvoju, skoraj ne morejo mimo Tehnološke agencije Slovenije (TIA). Ta upravlja z znatnimi sredstvi, ki so namenjena podjetjem. Letos bodo tako izplačali 103 milijone evrov za projekte, ki so se začeli v letih 2008, 2009 in ki se bodo predvidoma začeli v letu 2010. Ključen podatek je, da bodo približno 40 milijonov izplačali malim in srednje velikim podjetjem.

TIA bo letos na novo objavila štiri

razpise. Glavnino denarja bo namenila javnemu razpisu »Mladi raziskovalci iz gospodarstva«, s katerim spodbuja zaposlovanje raziskovalcev v podjetjih. Razen tega bo objavila še razpis za spodbujanje mladih tehnoloških podjetij v smeri tehnološkega razvoja in inovativnosti, predvidoma še letos bo skupaj z ministrstvom za obrambo pripravila razpis za vojaške tehnologije. Že marca pa je objavila razpis za nepovratna sredstva za podporno okolje na področju tehnološkega razvoja in inovacij.

Lani je bilo največ zanimanja za razpis »Strateški raziskovalno-razvojni projekti v podjetjih«, ki ga je delno financiral Evropski sklad za regionalni razvoj. Vrednost sofinanciranja projektov se je gibala med 300 tisoč in enim milijonom evrov. V projektih praviloma sodeluje več partnerjev, zato je bilo v prvem in drugem odpiranju vlog odobrenih 43 projektov, v katerih sodeluje 88 podjetij.

Kaj pa želijo podjetniki?

Slovenski podjetniški sklad, Japti in TIA so samo glavni ponudniki sredstev za podjetništvo. Poleg njihovih je vredno pregledati še ponudbo Ekološkega sklada, sklada za regionalni razvoj, Slovenske izvozne banke, regionalnih garancijskih shem in drugih institucij. Vprašanje je, ali ni ponudba preveč razpršena in ali so ukrepi sploh pravi?

Katja Šegedin Zevnik, solastnica podjetja **Data**, ki je nedavno dobilo evropsko nagrado za projekt izboljšanja poslovnega okolja za podjetništvo, pravi, da je sedanji sistem podpore neustrezen. »Vavčerski sistem ni deloval, subvencije za samozaposlitev brezposelnih niso pravi ukrep, le krediti podjetniškega sklada se mi zdijo koristni.« Subvencije za samozaposlitev so po njenem mnenju bolj gašenje požara, saj za večino preje-

mnikov pomenijo zgolj začasno rešitev. »Če denar dajemo za podjetništvo, bi ga morali na drugačen način,« pravi Katja Šegedin Zevnik in dodaja: »Mislim, da bi se spodbujanje podjetništva moralo urejati z enega mesta, ne da vsak dela po svoje – Japti zase, Zavod za zaposlovanje zase in tako naprej. Tako ne more iti.«

Andrej Orožen, direktor podjetja **Dewesoft**, pravi, da je bil sistem podpore dobro zastavljen, zdaj pa gre na slabše. »Včasih so bila na voljo nepovratna sredstva za nakup opreme, zdaj gre vse v smer ugodnih kreditov. Mi smo v letih 2006 in 2007 dobili manjši znesek nepovratnih sredstev, lani pa 140 tisoč evrov, ki pa jih še nismo izkoristili. Kupili bomo laser, robota in drugo opremo. Z nepovratnim denarjem smo vedno kupili tisto, kar bi tudi brez njega; nikoli nismo kupovali opreme samo zaradi državnega denarja. Smo pa po pridobitvi sredstev lahko takoj razmišljali o novi naložbi.« Zaradi ukinitve nepovratnih sredstev za nakup opreme bodo po njegovem mnenju še posebno prizadeta mlajša podjetja, ki bodo prepuščena na milost in nemilost bankam.

Med podjetniki sicer krožijo različna mnenja o državnih spodbudah. Tisti, ki se na razpise ne prijavljajo, so do njih kritični in polni predsodkov. Nekaterim pa se taka podpora sploh ne zdi potrebna. Igor Akrapovič in Aleš Štrancar, dva naša podjetnika leta, menita, da bi bilo potrebno spodbude odpraviti in raje uvesti nižje davke. Na ta način bi bila ugodnosti deležna vsa podjetja, ne samo izbrana na razpisih, ne bi bilo papirnatih vojn in podjetja bi lažje načrtovala prihodnje aktivnosti. Nenazadnje bi se znebili tudi množice birokratov in institucij, ki zdaj živijo na račun tistih, katerim naj bi pomagali, to je podjetnikov. ■